

Pravokotna ladja z banjastimi oboki, med prečnimi pasovisosednicami. Prezbit. obstoji iz 2 polj in je pribl. enako širok kot ladja, zaključen je pokrožno. Slikana po kakem Fantoniju. Like še dobro ohranjene, le umazane. Notranja arhit. precej bogata, baročna, pilastri in bogati zidci. Osnažitev kot v prezbit. izvršena in obnovitev spodnjih delov zadostuje. Ne sme slikati.

Vel. oltar bogato rokoko delo 2. pol. 18. stol. je renoviran, zlatenje v starem ~~razmerju~~ razmerju obnoviti. Obrazi so dobili prenudo rdečilo, sploh so nosni deli nekoli o sladko tonirani. Brad in las ni treba z belilom povdarjati ampak vse v eni barvi barvati. Čelo čeden tabernakelj z kerubi in Dobrim pastirjem na vrhu.

Vel. portal in vrata v zakristijo iz rokoko dobe. Prezidava z zvonikom spada po teh oblikah v sredo, še bolj verjetno pa v 2. pol. 18. stol.

Frižnica z reliefi 3 božjih čednosti. in kipcem rezmadežne, čedno delo 1. pol. 19. stol. Kakako istočasen drugi oltar ob slavo loku počez postavljen. Razmeroma dobri kipi. Sliki srca Jezusovega in Marije, precej dobri Langusovi. V juž. stranski kapeli, krstni kamen s kupo iz raznobarnega kamna iz 1. pol. 18. stol. ter hišico s kupolo in lepim Janezom Krst. ter čedno ornamentacijo iz konca 18. stol.

Oltar v tej kapeli sv. Jožef glavni kip, ostali sv. Rok, sv. Anton Pad, sv. Boštjan in sv. Florijan. Rokoko ornamentika, klasicistični colki in pentlje, palne na križ. V atiki lepa kompozicija, Kristus stoji s križem, trnjevko na glavi. kažoč svoje ranjene desno stran, stoji na nekem stolcu, ki je

katere teče njegova kri. Dve ovčki jo pijeta. Zelo posrečena zamisel, neobhodno ohraniti. ^{ta} Zeleti je, da se ohrani tudi 2 klasič. okvira , ki obdajata ta kip in kip sv. Jožefa. Na stebrih visita dva lepa okvira, na oblakih sedeči Jezusček z oblo in žezlom, z desno blagoslavlja, na obroču oble napis Langus p.1832. Ker klečeči sv. Alojzij s podpisom ML

Če oltar naj se odstrani in napravi nov po Zorattijevem načrtu Jezusovega srca. Kip sv. Jožefa naj bi se prenesel na mesto sv. Petra v oltar na desno od slavoloka. Oltar v sev. kapepli iz sr.19.stol. z lepo skupino (kip) Pieta, ter dva svetnika ob straneh. Pod skupino Pieta je sličica Jezusa v grob polagajo. Nad njo venec 5 slik: Jezus sreča svojo mater, beg iz Egipta, darovanje v tempelju, Jezus v tempelju, križanje. 2 relikviarja z voščenimi medaljoni naj se ohranita. Na menzi 2 ovalna reljefa Jezusa in Marije, bba s solzami na licih. Dobro baročno delo. Bogati okviri listne in pasne ornamentike 1.pol.18.stol. Na podstavkih goreča srca.

Cerkev je sada lepa celota, novega oltarja ne priporočam posebno ne mesto razmeroma zelo dobrega sv. Jožefa. Samo kip naj se nadomesti. Če bi se prenesel na mesto sv. Petra, bi tudi še šlo.

Zunanjščina je razmeroma dobro ohranjena, beljenje ne bi nič izdalo. Zvonik odlično delo z zelo lepo bogato baročno ornamentiko streho ter lepimi zidci in podstavkom. Posebno bogat s pilastri in strešicami ter bogatim vrhnjim zimzom okrašen je del ob zvonovih.

Ali je sedanja stavba enotna ali ne je težko reči, zdi se radi razmerja, do prebiterijske in radi prizidanih kapel, da je ladja v jedru še stara, vse drugo okrog pa pozneje prizidano in po baroku združeno v celoto.

Stele, LXXI, 9.5.1927, str. 10-14.

Grb: Die unglücklich stylisierte Erklärung der vier Buch staben H.S.f.O. im Wappen von Frasslau als: " Hoc Signum Fraslavia Opidii" ist vermuthlich Versehen des Setzers.

MDZK: št.16, 1.1871, str. CXL:Über Städtewappen und Widimski's Werk Städtewappen des Österr. Kaiserstaates von dr. Ernst Edler v.Hartmann.

Župnija Braslovče se omenja v gornjegrajskih listinah iz 1.1140, v katerih stoji, da je oglejski patriarh Peregrin daroval na novo ustanovljenemu samostanu v Gornjem gradu tretjino desetine" plebis Sancte Marie de "razlov" L.1237 je patriarh Berthold izročil patronatske pravice " Cundradu von Sanneck"(besedilo listine str. 5-7)

L.1278 je daroval svoje patronatske pravice nad faro Braslovče Leopold von Sanneck benediktincem v Gornjem gradu(listina na str. 7 -8)

Župna c. M.vnebovzetja: cerkev je ozka, dolga in visoka, kar da sklepati, da so njene prvotne osnove gotske. Obok je polkrožen. V prezbit. ima vel.oltar M.vnebovzetja, z oltarno sliko L.Layerja iz 1.1776. V ladji je dvoje str. oltarjev: prc.a Jezusovega in Marijinega iz 1.1848.Ladji sta prizidani dve kapeli: sv.Jožefa in M.sedem žalosti.

Cerkev ima 5 zvonov - veliki 2065 funtov težak iz 1.1832, drugi iz 1.1718, tretji iz 1.1729. Majhni zvon ima napis: Zur Ehre gos mich Elias Sambrak zu Laibach 1604." "avček je brez napisa.

godovina cerkve:Zogd. viri jo omenjajo že 1.1255, dalje 1.1409(str.26)

- L.1428 ^acejska kronik^a, ki pravi, da je Friderik Celjski prenesel truplo Veronike v Braslovče in pozneje v Jurklošter.
- Iz l.1489 listina, ki govori o taboru ~~okrog cerkve~~, češ, da se ga ne sme podreti (str. 26) Verjetno so to mišljene utrdbe, napravljene proti Turkom in Madjarom okrog ž.c. Velik del teh utrdb so podri šele v novejši dobi l. 1851. Na juž. strani zidu župnijskega dvorišča je nad žlebom (Wasserspieger) grb saneških grofov. Dalje se omenja v listinah iz l.1504 (str.26), 1557 (str. 27) Iz l.1604 - pismo župljanov škofu Arenu naj pride posvetiti nonovo popravljeno c. katero je uničil požar, ki je upepel vse Braslovče. Tega leta je bil nabavljen tudi mali zvon. *Vint. povelje iz l. 1545 (str. 19.) omenja 6 povelj*, Iz l.1631 (str.28) našteva oltarje in pravi, da ima c. 8 oltarjev: v prezbit M.B., dalje 2. sv. Trojice, 3. M. Magdalene, v kapeli sv. Katarine, dalje sv. Nikolaja, sv. Lavrentija, Fabijana in Sebastjana in Janeza Bapt. Pravi da je Tabernaculum est ex parte Evangelii in muro. Baptisterium in Sacello S. Catharinae in medio positum. Ordinavit Tabernaculum novum ex ligno in medio altaris chori fieri, antiquum destrui Baptisterium ad murum applicari et 4 altaria in ecclesia destrui.
- Iz l.1641 (str.28) Altare in Sacristia prophanatum destrui.
- L.1646 je bil postavljen v novozgrajeni kapeli nov oltar sv. Roka
- Iz l.1651 - opis cerkve (str.29-30)
- L.1750 na oltarni stopnici kapele M. žalosti.
- L.1848 nanovo narejen ~~gixnikar~~ oltar M. žačosti in dva str. oltarja v ladji.
- L.1855 je bil darovan nov ornat.
- L.1859 je grofica Vissinger darovala nov mašni plašč
- Ker je l.1865 cerkvena streha zgorela je zvonik dobil l.1867 novo.
- Župnijske knjige: krstne od l.1632, poročne 1634, mrliške 1669.

Ign. Orožen: Das Dekanat Frasslau, 1.1880, str.1 -32,55.

Vizit. poročilo iz l.1545 omenja, da je imela c. 6 podražnic: Sannt Ma-
theus, St. Steffann dabey ist ein begrebnus, st.Rueprecht, st.Johanns am
+erg, Mer zu.S.Johanns, Sannt Sebastian.Bruederschaft bey der Pharr.Leyen
+gn.Orožen: Das Dekanat #rasslau, l.1880, str.19.

Cerkev je dobila dva nova str. oltarja in novo prižnico, kar je vse naredil Matija Tomc iz Št. Vida. Cerkev je dobila tudi nov križev pot. M. Tomc je naredil tudi nov str. oltar za M.B. Slika M.B. pa je "silno dobro zobrazil" Matevž Langus. Tablice s slikami iz življenja M.B. pa je naslikal Pavel Kūnl" akademiški malar iz Ljubljane".

Zg. Danica, 1.1852, str. 87, 89.

(Frasslau)

Prafara, posvečena Marijinemu Vnebovzetju.

Orientacija pravilna. Cerkev leži na rahli vzpetini na koncu trga.

Literatura in viri: Farna kronika ; Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant IV., Dekanat Frasslau, Maribor 1880 9x; Črtice za župno spomenico dekanijske fare bl. DM Vnebovzete v Braslovčah v Savinjski dolini. Narisal in napisal Jakob Bohinc, župnik, nadalje M. Stoklas: Braslovče 1881.; Konservatorsko poročilo, ZUZ VII ; Kaiserjeva suita; Litografija.

Cerkev sestavljajo: Kvadraten zvonik, pravokotna ladja s prizidanimi kapelama, pravokoten prezbiterij z zaobljenimi ogli, na severu prizidana zakristija. Gradnja je večinoma kamenita, ometana; strehe sedlasta, strešasta, opečne; zvonikova čebulasto-laternasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Cerkev je sorazmerno velika, dolga in ozka, Kapeli sta precej nižji od ladje in prezbiterija. Stavba je brez talnega zidca. Zvonik je mogočen, lepo oblikovan in ponobaročno okrašen. Nekoč so cerkev krasili pilastri. Okna so pravokotna, v kapelah opremljena z lunetami. V severno kapelo je vridana kamenita nagrobna plošča ovalne oblike z lepo pisavo:

ReqViesCas DILeCta VXor Mea Anna SaVer paX tibi, katere kronogram daje letnico 1789.

Notranjščina: Tlak je šamoten. Stene razčlenjuje pilasterska arhitektura, obok tvori banja s 5 travejami, pprogami in pari sosvodnic.-Slavolok se polkrožno zaključuje. Prezbiterij pokriva banja s 3 travejami, oprogami in sosvodnicami. Pevska empora počiva na 2 močnih stebrih in 3 kapastih obokih. 3/8 zaključeni kapeli pokrivata banjasta oboka z 2 paroma sosvodnic in sosvodničnim zaključkom.

Oprava: Glavni oltar je kvalitetno delo celjskega baročnega kiparja Ferdinanda Galla iz l. 1776. Za Galla so značilni široki obrazi. Oltar sta prenovirala Angelo in Alojz Zoratti l. 1875. in 1925 ter Hohnjec l. 1957. Oltar skrasa slika o. pl. Leopolda Layerja, ki predstavlja Marijino Vnebovzetje. Slika je zelo zgodnje delo kranjskega mojstra ter je signirana: Leopold Layer pinxit 1776. Suppedanij je iz 1893. Stranska oltarja v ladji sta iz l. 1848, oltar Martis Dolorosae iz l. 1852, oltar Srca Jezusovega pa je iz l. 1924. Oltarji so okusni in kvalitetni, onadva v ladji krasita sliki Matevža Langusa.

Križev pot je iz l. 1903., orglje so Brandlove iz l. 1911.

V kapeli Srca Jezusovega stoji zelo lep krstilni kamen, narejen iz raznobarnega marmorja, iz sredine 18. stol.

Oprema: Brez posebnosti.

Zvonik: Je v osnovi nastal istočasno z ladjo, je pa bil ca 1780, popolnoma predelan v poznobaročnem stilu. Ko mu je leta 1865. pogorela streha, je dobil l. 1867. sedanjo izredno lepo čebulasto-laternasto streho. V

zvoniku visita 2 zvonova: Večji je iz l. 1920, manjši ima napis: ZUR EHRE
GOS MICH ELIAS SAMBRAKH ZU LAIBACH 1604.

Podstrešje: Ogled podstrešja je dal sledeče rezultate: Oboki so v celoti
kameniti. Zakristija je bila naknadno povišana, kar dokazuje ohranjeni
močan, kamenit, venčni zidec prezbitarijaki je sedaj na njenem podstrešju.
Ostale rezultate bom vpletel v resume. †

Resume: Pražupnija se prvič omenja l. 1140. ko je dobil Gornjegrajski samo-
stan 2/3 desetine "plebis Sancte Marie de Brazlov". Po l. 1278 je bil
njen patron Gornjegrajski samostan, kateremu je morala braslovška prebena
po gornjegrajsem urbariju iz l. 1426. plačevati 20 mark graških vinarjev.
Po l. 1461. je pražupnija spadala pod ljubljansko škofijo. Iz nje so se
v teku časa izločile župnije: Vrasko 1286. Trbovlje 1330, Št. Pavel 1392
(iz nje Grižetx 1498), Motnik 1612, Tabor 1677 (obe iz Vranske), Gomilsko
1786, Marija Reka 1787 (iz Št. Paveleske).

Cerkev sama se prvič omenja l. 1225., ko se je v njej vršila razprava
proti Gebhardu Zvoneškem. L. 1428. je bila v njej nekaj časa pokopana
Veronika Deseniška. L. 1600 je cerkev skupaj s trgom pogorela do tal.
Do leta 1604. so cerkev obnovili, vendar dokazuje njena dolga, ozka in
visoka oltarika, da je v esnovi oltala še vedno gotska. Vizitacijski protokoli
govore o cerkvi sledeče: l. 1616. je imela oltarje posvečene, kapelo
sv. Ane pa ne. Leta 1631. je imela še stenski tabernakelj ter krstilnik v
sredini kapele sv. Katarine. V ~~kapeli~~ cerkvi je bilo 8 oltarjev, od katerih
naj bi 4 v ladji odstranili. Leta 1641. je bilo ~~zaukazano~~ podreti oltar
v zakristiji. Leta 1646. je dobila cerkev kapelo sv. Reka zaščitnika
proti kugi, l. 1651. pa je imela kapeli sv. Katarine in na desno Rešnega
telesa. Iz vrese zapiskov lahko posnememo, da sta bili na gotsko, v
letih 1600 -1604 obnovljeno cerkevno jedro prizidani ca 1615 leva

(najprej Ani, potem Katarini posvečena), l. 1646. desna (najprej Roku, potem Rešnjemu Telesu posvečena) kapela. Zvonik je nastal istočasno z obnovo cerkve. Ker je na oltarni stopnici kapela Matris Dolorosae letnica 1750, je to dokaz, da je kapela takrat dobila novo opravilo. Dekan Sebastijan Pohr (1768-1784) je dal podreti staro zakristijo ter popolnoma predelati zvonik, prezbiterij in pozidati novo zakristijo. Takrat je cerkev dobila tudi novo opravilo in tlak, je pa opravilo že v teku 19. stol. večinoma zamenjala, tako da ima sedaj oltarja posvečena: Marijinemu Vnebovzetju, Magdaleni in Petru ter v kapelah ŽMB in Srcu Jezusovem. Leta 1882 je cerkveno notranjščino poslikal Tomaž Fantoni za 1450 fl, l. 1894. je bila očiščena njena zunajščina, l. 1897. pa je dobila sedanji šamotni tlak. Ob tej priliki so razidali dostop do kriptе, ki je večkrat izpričana. V tem času enkrat je bila tudi povišana zakristija, katere novo podstrešje zakriva del prezbiterijevega gabiona.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Dodatek: Tabor: Okoli cerkve je bil nekoč tabor, za katerega se iz arhivskih poročil ve, da je nastal za župnikovanja Kasparja ok. leta 1485. Vizitacijski zapisnik iz l. 1651. pravi o njem sledeče: Proti jugu je vhod na pokopališče, katerega stolp in vrata so opremljena s strelnicami. Most je bil nekoč dvigljiv, danes je zidan. Nad vrati je sobica, v kateri je nekoč mežnar shranjeval svoje pridelke, danes služi koperatorjem. Zapadno vrat je obzidje močno razpadlo, iz katerega materiala bi lahko zgradili stanovanja za kooperatorje. Leta 1826. je bilo opuščeno pokopališče okoli cerkve, v l. pol 19. stol. je bil odstranjen severozapadni stolp, l. 1851. precej obzidja, l. 1869 pa jugozapadni stolp z vzhodnimi vrati, v katerem je od ca 1780 bila kaplanija. Tako je od nekdanjih 4 stolpov ostal samo

še severvzhodni. Od nekdanjega tabora je še lepo ohranjeno južno in vzhodno obzidje, le da je bilo zaradi razgleda l. 1883. znóžano za en dunajski seženj. V tem obzidju je vridanih več plastičnih spomenikov tako: figura iz peščenca čepeča in s sklenjenimi rokami, z dolgimi, nazaj padajočimi lasmi, ki je zelo ledirana in zaradi tega težko določljiva. Verjetno je časa nastanka obzidja. Nekoliko dalje služi neka pošast kot bljuvalec vode. Nad njim je v zašiljenem loku z rožo na vrhu grb s čelado in perjanico. Oblika čelade in dekorja govori za konec 14. stol. Grb je iz peščenca in zelo lediran, tako da se ga ne da več točno razbrati, gotovo pa ni žovneški. Vzhodno fronto obzidja podpira 6 kontraforjev, krasi pa lepo ohranjena strelnica ključaste oblike iz peščenca. Na severni taborovi obzidni fronti stoji župnišče, ki je bilo l. 1830. skupaj z gospodarskim^{mi} poslopjem~~xxx~~ prezidano. Njegovo severno krilo, ki sega preko obzidja, je dozidek 19. stol. Župna shramba, ki je prvotno služila za mrtvašnico, ima nad vhodom vridan okrogel sklepnik z reliefno podobo sv. Vida v kadi. Sklepnik je máčno lediran, zato težko datable. Sedanja kaplanija je bila zgrajena l. 1869. na mestu vhodnega stolpa, v katerem je bila nameščena kaplanija od ča l. 1780.

Karnerij: Vizitacijski protokol iz l. 1651. pravi, da je karnerij stal v jugovzhodnem kotu pokopališ^{kega} obzidja. Imel je podobo okroglega stolpa, v katerega spodnjem delu so bile shranjene kosti, nad njimi tramnati strop ter obokana kapela, katere oltar je bil ~~xxxxxx~~ posvečen sv. Mihaelu l. 1620. Nad kapelo je bila čumnata in na vrhu stolpiček z zvončkom. Karnerij so podrli l. 1846.

Opombe: kolikor se da razbrati iz škofijskega arhiva v Ljubljani je bila cerkev od požara l. 1600. kornozvonič^{na}~~ne~~, torej vsaj v vzhodnem delu romanska.

J. Curk: Celjska topografija, rkp. str. 1-3, zapiski 1957.

Stranska oltarja sta napravila Matija Tomc in Matevž Langus. Veliki oltar iz leta 1772 je delo celjskega podobarja Gallia, pozlatil pa ga je Banko iz Kranja. - 1852 je Tomc v stranski kapeli postavil nov oltar Marije "žalosti" s primernimi oboki in stegrama in prečudno lepimi podobami." Na prošnjo Tomca je Pavl Künl narisal 6 prigod iz Marijinega življenja. Za oltar v stranski kapeli je Matevž Langus napravil podobo Žalostne Matere božje.

Novičar iz slovanskih krajev. - Novice 5. junij 1852. L. X. list 45, str. 179.

Stavba stoji v jugovzh. oglu pokopališča.

Vizit. poročilo iz l.1631 pravi: Sacellum S. Michaelis Arch. in Coemeterio. In eo unicum altare consecra um s. Michaeli dicatum. "atanšnejši popis karnerja iz l.1651(str. 29) ki pravi tudi, da je kapela služila profanim namenom. L.1846 so kapelo podrli.

Ign.Orožen: čas Dekanat Frasslau, l.1880, str.32.

Matija Tomc je naredil vel.oltar in oltar M. sedem žalosti l.1852

Steska - Novice)

dva str. oltarja in prižnico(po Zg.Danici iz l.1852 in Novice 1848)

Leta 1464.se imenuje Ahac Arhar vikar v Braslevčah.Leta 1604, dne 17.ekt., je posvetil Hren vnevič župnijske cerkev v Braslevčah, katerabje pred štiri leti v Braslevčah,ko je vanje treščilo, zgerela z zvonikom, oltarji in vse vasje..

Janko Barle: Obseg ljubljanske škofije pod škofom Hrenom,IMK. V. ,1895., str.58.

z. c.
Matija Tomc je v cerkvi napravil novo prižnico in dva stranska ~~oltarja~~ oltarja.

M. Stojan: Opominki zastran podobarske umetnosti glede na nar. noviši delo slovenskiga umetnika Matevža Tomca, podobarja v Sent-Vidu nad Ljubljano. - Kmetijske in rokodelske Novice, 1848. Leto VI. št. 51, str. 217.